

**XXV JUBILEUSZOWA
KONFERENCJA
HEMIPTEROLOGICZNA
MSZYCE I INNE PLUSKWIAKI**

KSIĄŻKA ABSTRAKTÓW

Katowice – Kochcice, 24-27 kwietnia 2017

Katedra Zoologii
Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
Uniwersytet Śląski w Katowicach

**XXV JUBILEUSZOWA OGÓLNOPOLSKA
KONFERENCJA HEMIPTEROLOGICZNA**

Katowice-Kochcice, 24 – 27kwietnia 2017 r

EPIZODY W HISTORII PLUSKWIAKÓW (HEMIPTERA)

Jacek Szwedo

*Uniwersytet Gdański, Wydział Biologii, Katedra Zoologii Bezkręgowców i Parazytologii,
ul. Wita Stwosza 59, 80-308 Gdańsk*

Pluskwiaki to jeden z Wielkiej Piątki rzędów owadów. Rząd ten zawiera ok. 104 tysiące opisanych gatunków rozdzielonych między ponad 300 rodzin wymarłych i współczesnych, co jest największą liczbą rodzin wśród rzędów owadów. Klasyfikacja pluskwiaków i ich pokrewieństwa zarówno wewnątrz podjednostek w rzędzie, jak i rzędu jako takiego wciąż są przedmiotem burzliwych dyskusji.

Najstarsze materiały kopalne pluskwiaków sięgają karbonu, zaś w permie grupa ta była silnie zróżnicowana, prezentując różne strategie życiowe i urozmaicone cechy morfologiczne. Co wpłynęło na historię i sukces ewolucyjny tej grupy? Jednym z czynników wpływających na ewolucję jest mechanizm Czerwonej Królowej, innym jest mechanizm Dworskiego Błazna (Jokera). Hipoteza Czerwonej Królowej była wyprowadzona dla wytłumaczenia konkurencji międzygatunkowej, jak głównej siły sprawczej zróżnicowania gatunkowego. Hipoteza Jokera twierdzi, że zmiany gatunków mogą nie być rezultatem konkurencji, lecz przypadkowych czynników geologicznych lub klimatycznych, wymuszających tworzenie się nowych gatunków. Te dwa zjawiska ewolucyjne miały istotny wkład w historię ewolucyjną pluskwiaków. Trzecim, wciąż niedocenianym mechanizmem wydaje się być mechanizm Czerwonego Króla. Koewolucja dwu gatunków zwykle uznawana jest za czynnik powodujący szybsze tempo ewolucji, aby uniknąć wyścigu Czerwonej Królowej. Przeciwnie, gdy dwa gatunki znajdują się w ścisłym związku, może wystąpić efekt Czerwonego Króla, hipoteza, zgodnie z którą, gatunki wolniej się zmieniające mogą odnieść szersze korzyści ze wzajemnego związku.

Analizując zapis kopalny Hemiptera, można dostrzec wyraźne ślady działania tak Czerwonej Królowej jak i Dworskiego Błazna. Ale także działalność Czerwonego Króla pozostawiła wyraźne ślady na ścieżkach ewolucyjnych różnych grup pluskwiaków.